

Vážené občianky, vážení občania, milí hostia a prítomní.

Zajtra sa skončí môj päťročný prezidentský mandát. Pri tejto príležitosti by som sa vám chcela posledný krát prihovoriť vo funkcii Prezidentky Slovenskej republiky. Stretávali sme sa pri rôznych príležitostiach, na rôznych miestach a v rôznych kútoch našej vlasti.

Tu prítomní reprezentujete rôzne prostredia a segmenty našej spoločnosti – samosprávu, občiansku spoločnosť, charitu, vzdelávanie, kultúru a umenie, menšiny. Sú medzi vami držitelia najvyšších štátnych vyznamenaní, úspešní vedci, športovci, umelci, učitelia. Reprezentujete rôznorodé Slovensko. Také, aké som ho mala príležitosť spoznať – múdre, solidárne, aktívne, kompetentné, zrelé a ľudské.

Keď som pred piatimi rokmi nastupovala do výkonu tejto funkcie, nik z nás nemohol vedieť, akým problémom budeme čeliť. Že z piatich rokov môjho mandátu bude dva roky do našich životov zasahovať celosvetová pandémia. Že zažijeme vojenskú agresiu v našom susedstve. Že nás postihne energetická kríza aj bezprecedentný rast cien. Nečakala som, že počas môjho päťročného pôsobenia sa vystrieda päť vlád a že si politická situácia vyžiada aj taký výnimočný krok, akým bolo vymenovanie úradníckej vlády.

Napriek tomu všetkému po piatich rokoch v úrade odchádzam s neopakovateľnými skúsenosťami. S poznaním, že potenciál Slovenska je väčší, ako ho vnímame dnes pod vplyvom množstva ťaživých správ a nepriaznivej spoločenskej atmosféry. A tiež s utvrdením, že to najcennejšie ste pre Slovensko práve vy, ľudia, všetci ktorí sa usilujete urobiť našu krajinu lepším miestom pre život. Táto naša spoločná snaha má šancu byť úspešná. Verím tomu, pretože verím Slovensku. A som presvedčená, že aj Slovensko môže veriť samo sebe.

Keď som pred piatimi rokmi vstupovala do funkcie prezidentky, vo svojom inauguračnom príhovore som povedala, že ponúkam svoje ruky, srdce a hlavu pre službu vám všetkým. Nastupovala som s ambíciou byť hlasom tých, ktorých nie je počuť. V súlade s týmto predsavzatím som sa okrem bežného výkonu právomocí snažila venovať téme domáceho násillia a jeho obetiam, ktorými sú najčastejšie ženy a deti.

Usilovala som sa o to, aby sa zlepšili sociálne pomery seniorov a posilnila sa dlhodobá starostlivosť o nich. Aby sa ľuďom, ktorí čelia chudobe, poskytla adresná pomoc. Moja snaha smerovala aj k príslušníkom menšín – aby pre svoju odlišnosť nečelili inému zaobchádzaniu či diskriminácii, ale aby sme ich vnímali ako obohatenie našej spoločnosti. Pretože rôznorodosť, pokiaľ jej máme snahu porozumieť, nás obohacuje. Snažila som sa pomôcť mladým ľuďom, ktorí sa aj vďaka neistote spojenej s pandemiou ocitli v náročnej psychickej situácii a odtabuizovať tému duševného zdravia. Vďaka spolupráci s vládami, ktoré tu pôsobili, sa podarilo presadiť mnohé iniciatívy. Za všetky spomeniem zriadenie intervenčných centier pre obe domáceho násillia v každom krajskom meste alebo zvýšenie príspevku pre ľudí, ktorých príjmy nedosiahli na nevyhnutné životné náklady. Dalo by sa pokračovať výpočtami stoviek výjazdov do našich regiónov, zoznamom vymenovaných štátnych funkcionárov, spomenúť desiatky udelených milostí, množstvo zahraničných ciest, podnikateľských delegácií na nich a získaných investícií i nových pracovných miest pre Slovensko.

Za dôležitú som považovala aj ochranu ústavnosti. Posudzovala a podpísala som stovky zákonov a ak to bolo potrebné, uplatnila som právo veta, prípadne požiadala ústavný súd o posúdenie ich súladu s ústavou. Vo väčšine podaní ústavný súd mojím rozhodnutím potvrdil relevantnosť našich argumentov. Považujem to za významný príspevok k budovaniu štandardov právneho štátu.

Významnou kapitolou mojej agendy bola aj ochrana životného prostredia a klímy, pričom sme sa spolu s mojím tímom snažili byť aj pozitívnym príkladom. Prezidentská kancelária za posledných päť rokov urobila množstvo opatrení, ktoré znamenajú jednak príspevok k ochrane klímy, ale aj úspore energií a vo výsledku aj verejných zdrojov. Projektom Prezidentská zelená pečať sme motivovali ďalšie inštitúcie, aby sa pridali k nášmu spoločnému úsiliu. Vzdelávali sme mladých ľudí a vytvorili skupinu budúcich klimatických lídrov na našej Klimatickej akadémii. Všetky tieto projekty sa stali inšpiráciou pre viaceré prezidentské kancelárie v zahraničí.

Obzvlášť ma teší, že popri tomto všetkom Najvyšší kontrolný úrad nezistil v činnosti prezidentskej kancelárie žiadne porušenie právnych predpisov a že vnútorný kontrolný systém našej kancelárie môže podľa tohto úradu slúžiť ako vzor dobrej praxe aj pre ostatné inštitúcie.

Viem, že moje pôsobenie nebolo bezchybné, ale vždy v plnom nasadení a verné demokratickým hodnotám. Považovala som za svoje poslanie snahu o dialóg spojený so vzájomným rešpektom. Počúvať názory občanov, politických partnerov, odborníkov a konať tak, aby som zmierňovala napätie a obrusovala hrany. Hoci sa táto moja etapa zajtra skončí, štýl politiky, ktorý vyjadruje tieto hodnoty, zostáva stále jeden z najdôveryhodnejších v krajine. A to je skúsenosť, na ktorej sa dá ďalej stavať.

Vážené občianky, vážení občania,

počas minulých piatich rokov som bola svedkom našej schopnosti vzopäť svoje sily, držať pohromade, zjednotiť sa a počúvať hlas rozumu i hlas srdca. Bola som svedkom mnohých úspechov a povzbudivých signálov. Aby bol tento obraz úplný, musím však spomenúť, že rovnako som bola aj svedkom nevyužitých príležitostí a premárnených šancí.

Ukázalo sa, že Slovensko dokáže byť súdržné a solidárne, citlivé a zodpovedné. Ale že zároveň v mnohých ľuďoch drieme hnev a strach. A práve to krehké puto, ktoré spoločnosť stmeluje dohromady, puto dôvery, akoby sa ešte viac oslabilo pod tlakom reality zložitého obdobia.

Nenávistné prejavy sa zo sociálnych sietí preniesli do fyzického priestoru, do reálneho života a do výkonu politiky. Dôsledkom vyhrotenej spoločenskej atmosféry bol aj teroristický útok voči trom mladým ľuďom na Zámockej ulici, a len pred pár týždňami tiež atentát na predsedu vlády.

V takýchto chvíľach sa každý jeden z nás musí pýtať sám seba, čo a prečo sa to stalo. Nie však preto, aby znovu naštartoval špirálu útokov na druhých. Ale preto, aby každý z nás pochopil svoju úlohu v tejto situácii. Všetky ľudské bytosti túžia po pokoji a bezpečí. Ale jediné miesto, kde sa pokoj a bezpečie začínajú, sú naše mysle a srdcia. Od nich musíme

začať. Sami od seba. Svojimi slovami a činmi. Rozširovaním priestoru dobra. Monológ nahradiť rozhovorom. Predsudky vymeniť za snahu počúvať, vnímať a porozumieť. Čaká nás veľká úloha, posilniť dôveru a pochopenie medzi sebou navzájom. Nikdy nesmieme vzdať základnú humanistickú úlohu, vidieť v tom druhom predovšetkým brata a sestru. Sme tak zraniteľní, a ten okamih večnosti, ktorý tu máme stráviť spolu urobme pre seba navzájom lepším. Naším prirodzeným a k životu potrebným tmelom musí zostať solidarita, znášanlivosť, spravodlivosť a zodpovednosť. Za seba, svoju komunitu, za Slovensko.

Moje milované Slovensko!

Prešli sme spolu náročných päť rokov. Mohla som zblízka vidieť tvoju bolesť ale aj radosť a potenciál v úžasných ľuďoch, ktorí tu žijú. Mohla som vidieť tvoje krásy a ukázať ich iným štátnikom. Si rozdelené, zranené, ale vždy v ťažkých chvíľach schopné sa spojiť v ľudskosti. Slovensko, krajina môjho detstva, môj domov, prajem ti pokojnejšie časy, múdre vedenie a viac ľudskosti. Prajem ti stále viac sebavedomých, hrdých ľudí, ktorým nechýba pokora. Moje milované Slovensko, bolo mi ct'ou slúžiť ti.

Ďakujem.